

Jaký jste?

V zásadě přejímám povahové rysy svých postav – jsem tvrdohlavý jako Jan Josef Štursa ve Sbohem, můj krásný kameni; hravý jako Dr. Pokrok v První dámě hrobní správy a naivní jako Roman ze scénáře filmu Narodit se.

**Jací jsou vaši
oblíbení autoři?**

V literatuře to jsou pánové Eco a Páral. Ten první především kvůli originálním příběhům s pointou, kterou snad ani nemohl vymyslet člověk. Je to právě Jméno růže, které je pro mne vzorovým příběhem. Je to ve své podstatě moje největší motivace, tvořit příběhy, které tu ještě nebyly, a to i přesto, že už tu všechny byly. Druhý jmenovaný pak kvůli postavám. I během hodin literární kreativity jsme se trénovali ve vymýšlení originálních a dobře napsaných postav a ty vůbec nejlepší, které jsem měl šanci poznat, jsem našel u Párala. Svět není černobílý a je pro mne dar, když můžu uprostřed dialogu změnit úhel pohledu a pochopit příběh z naprosto rozličné perspektivy. Pak nikdo není hrdina a nikdo není zas tak zlý a já věřím, že tak to doopravdy je. I když se to tak nemusí zdát.

Daniel K. (*2004) zavítal do kurzu tvůrčího psaní později, je zaměřen svým založením na další druhy umění (film, vizuální umění a grafika), jimž je literární tvorba pomocnou silou, předpokladem i výchozím bodem. Na svou literární tvorbu navázal studiem filmové režie a scenáristiky na Ateliéru audiovizu FMK UTB ve Zlíně. Z svou filmovou tvorbu již jako student získal mnoho, i mezinárodních ocenění.

Je multidisciplinární, vizuálně sugestivní a existenciálně laděný. Vzhledem k jeho zaměření na film a vizuální umění není literatura v jeho podání jen slovem, ale obrazem a akcí. Autor pracuje s textem jako s filmovým záběrem nebo sochou – próza *Sbohem, můj krásný kameni* (2023). V próze i poezii se objevují hmatatelné materiály a v dramatece je kladen velký důraz na fyzické gesto a napětí v omezeném prostoru. Autor se opakovaně vrací k tématům nemoci, smrti, viny a absence (či hledání) boha. Jeho postavy jsou často v mezních situacích, kde čelí tragickému osudu nebo násilí. Styl je bohatý na symboly, což ukazuje rovněž na značnou uměleckou erudici, téměř flanérství. *Miláček lazaretu* (2024) odkazuje k poetismu a hravosti Nezvalově Manon. Autor obratně vkládá své texty do širšího kulturního kontextu, čímž dodává moderním textům nadčasový, až mýtický rozměr. Zejména v dramatické tvorbě a poezii volí autor úsečné vyjadřování, které ostře kontrastuje s hloubkou řešených otázek. Filozofické úvahy o víře a lidství jsou v jeho stylu konfrontovány s brutální nebo syrovou realitou – úryvek ze scénáře *Narodit se* (2024). Ve školním roce 2022/2023 získal ocenění v kategorii Poietikos: „Za pozoruhodné literární echo k dílu Mozarta (na koncertantní árii *Buď sbohem, můj krásný plameni*) s odkazem na avantgardu dvacátých let 20. století.“

Obsah

Sbohem, můj krásný kameni (2023)

próza

Miláček lazaretu (2024)

poezie

Narodit se (2024)

scénář

Sbohem, můj krásný kameni

Moje paměti, úplně poslední vzpomínka, možná závěť.

I.

Když přicházel jsem na tento svět, slepené měl jsem oči, to asi abych neviděl, že v rukou nemám nic a oděn zcela nejsem. I přesto prý jsem boží dar, alespoň tak mě vidí oči mých rodičů, jinak nedali by mi jméno Jan, což znamená „Bůh je milostivý“. Možná že ano, možná že k někomu jinému. Farář v kostele pokřtil mě pak jako Josefa, předznamenat chtěl mi asi tímto jménem, že od Boha dostanu potomky, protože takový je význam jména Josef, nicméně potomky jsem nedostal, alespoň o nich tedy nevím. Nestěžuji si, můžu si za to sám. Nejlépe mě odhadnout dokázaly úřady, napsali do listů naší rodině jméno Štursa, což je od německého stur (tvrdohlavý). Až za náhrobní kámen, a i ten bych hlavou rozrazil.

II.

Mé dětství upínalo se celé okolo kamenů, můj otec vždycky říkával: „život, můj krásný plamení, ten je, co by kamenem dohodil.“ A tak jsem házel, každý den vzal jsem kámen do ruky a hledal pod ním život. Stalo se tak, že jednou jsem ho nemohl pustit, jako by mi k dlani přirostl, a i ze mě vzniklo sousoší. Jen abych se ho snad zbavil začal jsem studovat sochařství v Praze u mého milovaného profesora J.V. Myslbeka. Ten mě naučil různé techniky deformace přírody a ty jsem potom uplatňoval celý život. Ale byla to magická deformace, příroda si to nechala často líbit a často taky ne. Já jsem zůstal neposkvřen skoro do konce života. A ten se blíží přátelé.

III.

Asi jsem roztrástil kámen tomu neurčený, jinak neumím si to vysvětlit. Nedokážu se s nemocí svou smířit. V životě uvítal bych ikarský rozlet, Bůh snad mi zastříhl již na zemi křídla. Zůstal jsem tedy na zemi a žil zde až doteď a ať už mě čeká po smrti svatý Petr u nebeských bran anebo Záhořovo lože, vše přijímám a všemu jsem odevzdán.

IV.

Má-li toto být závěť, tak tedy sbohem a všechny myšlenky, co měl jsem možnost za život nashromáždit, odkazuji tomu, kdo mi je prve daroval. Co se mých kamenů týče, romantik by snad řekl, že mi byly dány, realista by křičel, že jsem je z přírody vyrval. Já docházím názoru, že se ke mně sami dovalili, nikdy jsem pro ně nechodil daleko, pak nechávám tedy právě na nich, kam se dovalí dál,

uzpůsobil jsem k tomu jen tvar a za to se jim omlouvám. Své kamenolomy, skalpely a jiné nářadí budiž adresováno neznámému příteli z řad studentů sochařství na Akademii výtvarných umění v Praze. Pistoli zabaví příslušné orgány. Příslušné orgány zabaví nemocnice pro pitvu.

V.

Tak tedy žijte, dokud ještě můžeš, svědkem bud' mi v tomto okamžiku, kdy už jen dvakrát do přírody budu tlouct dlátem, poprvé na tento papír, který špiním inkoustem a láme mi to srdce a podruhé při lámání srdce. Když přišel jsem na tento svět, nic jsem neměl a byl jsem nahý, takový jsem i teď. Život je možná sbírání a ztrácení. Hříchu, bud' spanilý, ať těžký nohy máš.

1. Jakou roli hrají jména, která vypravěč v průběhu života dostal (Jan, Josef, Štursa), v jeho vnímání vlastního osudu a životního naplnění?
2. Jak autor využívá kontrast mezi přírodou a uměleckým zásahem k vytvoření obrazu sochařova vnitřního světa?
3. Vypravěč uvádí, že „život je možná sbírání a ztrácení“. Lze tento pohled aplikovat i na tvůrčí proces, nebo je v textu vyhrazen pouze pro konec lidské existence?
4. Jak na čtenáře působí závěrečné odevzdání nástrojů neznámému studentovi?
5. Napište krátký text (10–15 vět) stylizovaný jako fiktivní závěť libovolné umělecké či historické postavy. Podobně jako autor v textu, využijte intertextualitu – do textu zakomponujte alespoň dva odkazy na reálná díla nebo životní osudy dané osobnosti, aby text působil autenticky.

Miláček lazaretu

*V bílou stěnu vryto jméno,
Snad napsal jsem, však nepřečtu,
Hřbitovním kvítím osázeno,
A s vůní slz a inkoustu.*

*Vyslovit jen tohle jméno,
Má ústa chtěla moc a moc,
Však jen to ze mě zachraptělo,
A zkomolil jsem výslovnost.*

*Opsat chtěl jsem tohle jméno,
Mou rukou, černé na bílém,
Leč zapsat, co jest utajeno,
Je jen plýtvání papírem.*

*A tak hledajíc jméno boha,
Našel jsem pouze ve zdi větu:
On není, kdo ti bolest schová,
ale miláček lazaretu...*

1. Co se mluvčí básně snaží marně zapsat či vyslovit a co nakonec nachází místo hledaného Boha?
2. Jakou atmosféru v básni navozuje spojení vjemů jako „vůně slz a inkoustu“ nebo obraz „hřbitovního kvítí“ na bílé stěně?
3. Proč je v extrémních situacích (jako je pobyt v lazaretu) pro člověka těžké nalézt „jméno Boha“ a uchyluje se k ironičtějším či pozemštějším pojmenováním?
4. V čem spočívá emoční uvolnění v závěrečném zjištění, že útěchu nepřináší božská entita, ale „miláček lazaretu“?
5. Identifikujte v básni schéma rýmu a vysvětlete, jakým způsobem autor využívá figuru opakování (epiforu či anaforu) k gradaci pocitu marnosti při hledání „jména“. Na základě tohoto zjištění se pokuste dopsat vlastní čtyřverší, které toto schéma i motiv zopakuje.

Narodit se

IŠA *A Vy v něj věříte? V Boha.*

ROMAN *Ani ne.*

IŠA *Proč?*

ROMAN *Nedává mi smysl, jak by mohl být někdo vyšší a větší, co všechno vidí.*

(Iša se naklání k Romanovi, oči má sklopené dolů.)

IŠA *A nemyslíte, že Bůh už dávno všechno viděl?*

ROMAN *Nevím. Radši věřím v lidi než v Boha.*

(Autem je slyšet cvaknutí. K Romanově krku Iša přikládá vystřelovací nůž, který si předtím Roman strčil do kapsy.)

IŠA *A proto máte v kapse nůž.*

(V autě je ticho. Iša sleduje Romana, ten sleduje cestu před nimi. Zpoza nože přiloženého na Romanův krk stéká kapka krve. Roman vyděšeně sleduje cestu. Klepou se mu ruce na volant.)

ROMAN *Co chcete?*

IŠA *Jed'te dál. Pak Vám řeknu.*

(Stále drží nůž na Romanově krku a sleduje ho.)

ROMAN *(potichu) Vždyť Vám pomáhám.*

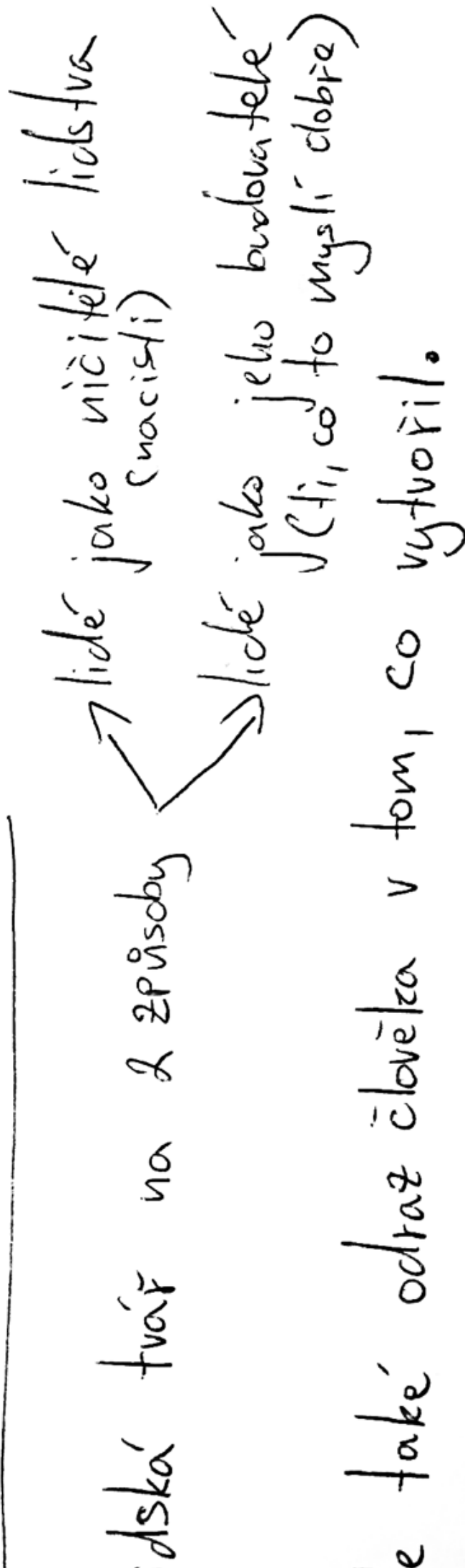
IŠA *A jsem to opravdu já, kdo potřebuje pomoc?*

(Roman se na Išu nedívá. Iša ho sleduje celou dobu.)

IŠA *Člověk musí dneska každému otevřít oči. Všichni je mají zaslepený ospalkama nevědění. Musíte...*

1. Jaký je vztah mezi Romanovým tvrzením, že „věří v lidi“, a Išinou reakcí s nožem v ruce?
2. Jakým způsobem budují scénické poznámky (ticho v autě, stékající krev, klepající se ruce) napětí, které doplňuje mluvené slovo?
3. Iša mluví o „otevírání očí“ lidem, kteří mají „ospalky nevědění“. Je možné někoho skutečně poučit či osvobodit skrze strach a násilí?
4. Jaký pocit vyvolává u čtenáře/diváka moment, kdy postava, která nabízí pomoc (Roman), je náhle ohrožena na životě bez zjevného racionálního důvodu?
5. Vyberte si jednu scénickou poznámku z textu (např. Klepou se mu ruce na volant) a přepište ji do podoby vnitřního monologu postavy. Cílem je převést vizuální informaci určenou pro herce do literárního popisu psychického stavu postavy.

TUN TÍHY U SRDCE

e také odraz člověka v tom, co vytvořil.

Židé se zvonek místo hlavy → zvony a židé měli podobný osud.

kostele (synagoze) lidé se svícemi místo hlavy